

Hyvää lukiosyksyä!

Lukiotyö on jälleen hyvässä vauhdissa oppilaitoksissa. Viestit eri lukioista kertovat, että syksy on käynnistynyt kokonaisuudessaan normaalisti, siis vauhdikkaasti.

Valtakunnallisesti on lukiokoulutuksessa tapahtumassa parhaillaan paljon. Seuraavassa niistä informaatiomielessä tällä kertaa vain kolme kokonaisuutta, vaikka toki paljon muutakin on meneillään.

Lukion erityisen koulutustehtävän päätöksiä odotettavissa

Lukion erityistä koulutustehtävää koskeva uudistus, joka on ollut pian kolme vuotta valmistelussa, on nyt vihdoinkin loppusuoralla. Ensimmäisessä vaiheessa selvitysmiesten [raportti](#) jätettiin keväällä 2015 ja toinen vaihe oli viime talvena, kun ministeriön työryhmä valmisteli [esityksensä](#) säädösehdotuksiksi ja lukion erityisen koulutustehtävän myöntämis- ja rahoituskriteereiksi. Eduskunta hyväksyi hallituksen esittämät [lakimuutosesitykset](#) loppukeväällä ja valtioneuvoston asetukset [486](#) ja [487](#) annettiin kesäkuun lopulla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti erityisen koulutustehtävän [haun](#) huhtikuussa. Haku toteutettiin ensimmäistä kertaa avoimena hakuna, jolloin kaikilla koulutuksen järjestäjillä oli halutessaan mahdollista hakea erityistä koulutustehtävää. Hakemukset ovat olleet kesän ja alkusyksyn aikana [Karvin](#) arvioitavina. Karvi saanee arvioinnin tulokset aivan näinä päivinä ministeriöön, jonka jälkeen ministeriö pääsee tekemään omaa valmisteluaan. Tavoitteena on, että ministeriö päättäisi erityisen koulutustehtävän luvista lokakuun aikana.

Pro Lukio pitää lukiokoulutuksen monimuotoisuutta hyvänä. Näin ollen myös lukiokoulutuksen erityinen koulutustehtävä on myönteinen asia, sillä näin opiskelija pystyy yhdistämään lukio-opinnot ja vaativan erityisharrastuksen.

Lukiouudistus käynnistynyt rivakasti

Maan hallitus päätti käynnistää lukiokoulutuksen uudistuksen [uutena avauksena](#) viime huhtikuun puoliväliriihessä. Taustalla olivat lukiokentän ja sidosryhmien esittämät toiveet lukion ja lukiolainsäädännön kehittämiseksi ministeriön helmikuiseen [kyselyyn](#).

Nyt työ on käynnistynyt rivakasti. Ministeriön määräaikainen [lukiouudistusyksikkö](#) perustettiin heinäkuun alusta lähtien ja henkilöstöä on siirtynyt joko osittain tai kokonaan ministeriön eri osastoilta lukiouudistusyksikköön. Ministeri asetti elokuussa laajan, noin 40-jäsenisen seurantaryhmän, joka on ehtinyt jo kokoontuakin elokuun lopulla ensimmäiseen kokoukseensa. Seurantaryhmä tulee jatkossa kokoontumaan kuukausittain.

Lukiouudistuksen [sivusto](#) (<http://minedu.fi/uusilukio>) on avattu tällä viikolla. Sivusto tulee jatkossa täydentymään, kunhan prosessi etenee. Kannattaakin seurata sivustoa ja tunnistetta #uusilukio.

Lukioväelle tulee syksyn aikana useampia mahdollisuuksia olla mukana tekemässä lukiouudistusta. Ensinnäkin syksyn aikana on pari pyöreän pöydän keskustelua. Verkkoaiavoriihi, johon jokaisella on mahdollisuus osallistua, tulee näillä näkymin sijoittumaan lokamarraskuun vaihteen seutuville. Lisäksi syksyn aikana tulee olemaan tiivis, mutta laaja alueellinen lukioturnee. Päivämäärät tulevat olemaan seuraavasti:

- Helsinki 13.10.
- Tampere 23.10.
- Jyväskylä 27.10.
- Turku 31.10.
- Lappeenranta 1.11.
- Oulu 2.11.
- Vaasa 6.11.
- Joensuu 9.11.
- Lahti 13.11.

Pro Lukio pitää hyvänä ripeää käynnistymistä ja sitä, että lukiokoulutuksesta ja sen kehittämisestä kiinnostuneet joukot pääsevät kertomaan omia ideoitaan ja mielipiteitään. Koska tavoitteena on lukiokoulutuksen sekä toiminnallinen että säädöspohjainen uudistaminen, Pro Lukio pitää vahvaa tulevaisuusorientaatiota keskeisenä uudistamistyössä. Myös opetusministeri on asettanut uudistuksen tavoitetason korkealle, mikä varmasti sopii lukiokoulutuksen tulevaisuudesta kiinnostuneille kehittäjille.

Tavoitteena on valmistella uusi lukiolaki siten, että hallitus antaisi esityksensä uudeksi lukiolaiksi – ei siis vain nykylain muuttamisesta – eduskunnalle jo keväällä 2018. Pro Lukio pitää tärkeänä, että uudistustyössä arvioidaan ja uudistetaan lukiokoulutusta koskeva ohjausjärjestelmä säädösten osalta vielä nykyistä tarkoituksenmukaisemmaksi. Kun juridinen kehitys yhteiskunnassa on johtamassa siihen, että yksilön oikeuksiin liittyvät asiat nousevat lain tasolle, on lukiolain muutoin hyvä olla riittävän mahdollistava.

Pro Lukio pitää uudistustyössä tärkeänä eduskunnan sivistysvaliokunnan [mietinnössään 1/2017 vp](#) ja [lausunnossaan 10/2017 vp](#) esiin nostamia näkökulmia:

- Lukiouudistuksessa on arvioitava lukiokoulutusta koskevan ohjausjärjestelmän tarkoituksenmukaisuus ja siinä tarvittavat kehittämistoimet.
- Lukiouudistuksen alkuvaiheessa koottava katsaus lukiokoulutuksen tietovarantoon voi toivottavasti olla alku pitkäjänteisemmän lukiotutkimusperinteen syntymiselle.

Valtion vuoden 2018 talousarvioesitys yllätyksetön

Valtioneuvosto päättäneen vuoden 2018 talousarvioesityksen antamisesta eduskunnalle yleisistunnossaan ensi tiistaina. Nyt kun hallituksen budjettiriihi elokuun lopulta on jo takana ja sekä [valtiovarainministeriön ehdotus](#) että [opetus- ja kulttuuriministeriön ehdotus](#) ensi vuoden talousarvioksi on julkistettu, voidaan talousarvioesitystä pitää lukiokoulutuksen näkökulmasta yllätyksettömänä.

Talousarvioesitys sisältää puoliväliriihessä tehdyn linjauksen käynnistää lukiokoulutuksen uudistaminen. Sen tavoitteenahan on lisätä lukiokoulutuksen vetovoimaa yleissivistävänä, korkeakouluihin jatko-opintokelpoisuuden antavana koulutusmuotona sekä vahvistaa koulutuksen laatua, oppimistuloksia sekä sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkea-asteelle. Siltä osin työhön on jo ryhdytty.

Lukiokoulutuksen rahoitusasema on aiempien vuosien kovien rahoitusleikkausten vuoksi edelleen tukala. Tänä vuonnahan keskimääräinen yksikköhinta on kaikkiaan 14,6 % (1.048,52 €) laskennallista yksikköhintaa matalampi. On myös hyvä muistaa, että lukiokoulutuksen todelliset kustannukset ovat noin neljänneksen eli 25 % yksikköhintaa korkeampia. Odotamme mielenkiinnolla vuoden 2016 kustannustietojen valmistumista syksyn aikana, sillä tällä hetkellä uusimmat tiedot ovat vuodelta 2015.

Talousarvioesitys ei siltä osin tuo mitään helpotusta. Ensi vuoden yksikköhinnan suuruus tarkentuu syksyn aikana laskennan edistyessä. Pro Lukio on ollut jo pitkään huolissaan lukiokoulutuksen rahoituksesta ja tulee jälleen kiinnittämään huomiota rahoitusaseman kestävämmyyteen syksyn eduskuntakäsittelyn aikana.

Talousarvioesitys sisältää maininnan, jonka mukaan lukiokoulutuksen saavutettavuutta turvataan eri keinoin. Tässä mielessä liikenne- ja viestintäministeriössä käynnissä oleva, liikennekaareen kuuluva [valmistelu- ja selvitystyö nopeusrajoitetun henkilöauton käyttämiseksi](#) voi olla hyvin merkittävää lukiokoulutuksen saavutettavuuden näkökulmasta. Pro Lukio pyrkii jatkossakin edistämään lukiokoulutusta toimimalla myös muilla politiikka-alueilla kuin koulutuspolitiikassa.

Tekemisen meininkiä

Edellä on keskitytty valtion talousarvioesitykseen 2018 lukiokoulutuksen osalta, lukiouudistukseen sekä lukion erityistehtäväuudistukseen, koska ne ovat parhailaan korostetun ajankohtaisia. Koska Pro Lukion syyskirjettä ei ole syytä paisuttaa kovin laajaksi, on vain todettava, että toki paljon muutakin on lukiokoulutuksessa tapahtumassa.

Näihin muihin asioihin kuuluvat muun muassa ylioppilastutkinnon digitalisointi, ylioppilastutkinnon uudistus sekä korkea-asteen opiskelijavalintauudistus. Uusi lukio – uskalla kokeilla -ohjelmaan kuuluvat tuntijakokeilu ja lukioiden kehittämisverkosto (valtakunnallisena ja alueellisina verkostoina) ovat myös etenemässä hyvällä tavalla. Lukiokoulutuksessa on nyt todellakin tekemisen meininkiä niin paikallisesti uusia sivistyskuntia rakennettaessa kuin valtakunnallisesti.

Voimia lukiotyöhön ja intoa lukiokoulutuksen kehittämiseen!

15. syyskuuta 2017

Kyösti Värri
puheenjohtaja

**Voit liittyä Pro Lukio ry:n
jäseneksi täyttämällä
jäsenlomakkeen [täällä!](#)**